

EXPUNERE DE MOTIVE

privind propunerea legislativă pentru modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice.

Inițiatorii propun modificarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 852/20.12.2010, pentru următoarele considerente:

I. Scurt istoric

În cadrul procedurilor de stabilire și acordare a drepturilor de pensie care s-au aplicat de-a lungul timpului, munca desfășurată în condiții grele a constituit mereu un subiect aparte, care a generat prevederi legislative ce încercau să compenseze întrucâtva efectul vătămător al acestor condiții grele de muncă.

De exemplu, prin Decretul M.A.N. nr. 292/1959 și regulamentul de aplicare a acestuia se stabileau patru grupe de muncă:

- grupa I - munci foarte grele sau vătămătoare;
- grupa a II-a - munci grele sau vătămătoare;
- grupa a III-a - munci obișnuite - pentru muncitori;
- grupa a IV-a - munci obișnuite - pentru funcționari și restul personalului.

Încadrarea în grupele I, II și III de muncă se făcea numai dacă munca din categoria respectivă a fost prestată cel puțin jumătate din perioada minimă de vechime cerută pentru pensionare. Corespunzător perioadelor de timp lucrate în condițiile acestor grupe de muncă, actul normativ prevedea o reducere a limitelor de vârstă și a vechimii în muncă, separat pentru femei și pentru bărbați.

Ulterior, Legea nr. 27/1966 prevedea la art. 6 o reîmpărțire a condițiilor de muncă pe trei grupe, "în raport cu influența factorilor nocivi asupra organismului, solicitarea fizică și neuropsihică sau pericolozitatea, după cum urmează:

- grupa I de muncă, în care se încadrează locurile de muncă cu condiții foarte vătămătoare, foarte grele sau foarte periculoase;
- grupa a II-a de muncă, în care se încadrează locurile de muncă cu condiții vătămătoare, grele sau periculoase;
- grupa a III-a de muncă, în care se încadrează celelalte locuri de muncă."

Totodată, legea menționată acorda în plus și vechime în muncă suplimentară, aferentă fiecărui an efectiv lucrat în condițiile grupelor I și II, respectiv:

- "a) 6 luni pentru cei care au lucrat în locurile de muncă din grupa I;
- b) 3 luni pentru cei care au lucrat în locurile de muncă din grupa a II-a."

Ulterior, Ministerul Muncii a elaborat în anul 1967 instrucțiuni de aplicare a prevederilor Legii nr. 27/1966, care cuprind meseriile și funcțiile prevăzute în grupele I și II de muncă, iar în 1969 o serie de precizări amănunțite, emise în comun cu Ministerul Sănătății, pe lângă alte ordine ulterioare ale miniștrilor muncii și sănătății.

În 1977 este emisă **Legea nr. 3/1977** privind pensiile de asigurări sociale de stat, care preia toate prevederile legale stabilite anterior cu privire la grupele de muncă și la o serie de facilități acordate la

stabilirea pensiei în funcție de perioadele lucrate efectiv în asemenea condiții, inclusiv vechimea în muncă acordată în plus.

Anul 1990 aduce și pentru domeniul condițiilor de muncă o serie de schimbări și completări legislative: **Ordinul nr. 50/1990** va stabili exact - în condițiile date de **Legea nr. 3/1977** - locurile de muncă, activitățile și categoriile de personal care lucrează în condiții deosebite și se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării (acesta a fost apoi completat, în prevederile concrete ale anexei pentru lista locurilor de muncă ce sunt considerate a avea condiții pentru grupa a II-a, de **Ordinul nr. 100/1990** și respectiv **Ordinul nr. 125/1990**).

Odată cu intrarea în vigoare a noului sistem de pensii publice stabilit prin **Legea nr. 19/2000**, în 1 aprilie 2001, se redefinesc locurile de muncă după condițiile pe care le impun asupra capacității de muncă a persoanelor respective și după gradul de expunere la risc. Prin acest act normativ, **vechea noțiune de "grupa a II-a de muncă" este înlocuită după 01.04.2001 cu noțiunea de "condiții deosebite de muncă"**.

Conform prevederilor art. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 261/2001, un loc de muncă poate fi încadrat în categoria celor cu **condiții deosebite** dacă acesta îndeplinește următoarele criterii:

"a) prezența în mediul de muncă a noxelor profesionale fizice constând în zgomot, vibrații, unde electromagnetice, presiune, radiații ionizante, radiații laser de putere neprotejate, precum și a noxelor profesionale chimice sau biologice prevăzute în Normele generale de protecție a muncii, care nu respectă limitele admise prevăzute în aceste norme;

b) răspunsul specific al organismului la agresiunea noxei profesionale, evidențiat prin indicatori de expunere și/sau de efect biologic, stabiliți prin ordin al ministrului sănătății și familiei;

c) morbiditatea, exprimată prin boli profesionale înregistrate la locul de muncă în ultimii 15 ani."

Metodologia concretă de încadrare a locurilor de muncă în categoria celor cu condiții deosebite (procedura de stabilire și avizare, prezentată schematic în **Anexa nr. 1**) nu mai înseamnă doar căutarea și identificarea activităților, a locurilor de muncă și a meseriilor respective în listele actelor normative din domeniu - așa cum prevedea **Ordinul nr. 50/1990** - ci aplicarea unui algoritm de lucru care are la bază determinări precise efectuate de specialiști și confirmate de instituții specializate.

Începând cu **01.01.2011**, la intrarea în vigoare a **Legii nr. 263/2010** privind sistemul unitar de pensii publice, valorificând experiența de zece ani de evidență, urmărire și avizare a condițiilor de sănătate și securitate în muncă, legiuitorul a definit mai clar locurile de muncă în condiții deosebite ca fiind *"locurile de muncă unde gradul de expunere la factorii de risc profesional sau la condițiile specifice unor categorii de servicii publice, pe toată durata timpului normal de muncă, poate conduce în timp la îmbolnăviri profesionale, la comportamente riscante în activitate, cu consecințe asupra securității și sănătății în muncă a asiguraților;"*.

Dreptul la pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare reprezintă principalul beneficiu al persoanelor care au lucrat în grupa a II-a de muncă și/sau în condiții deosebite de muncă cel puțin 6 ani împliniți, sistemul public de pensii fiind cel care poate recompensa astfel efectul nociv al acestor condiții și necesitatea ieșirii mai repede la pensie pentru limită de vârstă, în funcție de numărul anilor împliniți de stagiu de cotizare realizat în condiții deosebite.

2. Față de succinta prezentare a istoricului actelor normative emise și aplicate în domeniul condițiilor de muncă care are rolul de a arăta o preocupare constantă față de acest subiect precum și pentru faptul că se încercă o compensare a efectelor nocive prin acordarea unor sporuri ori reduceri ale unor condiții de deschidere a drepturilor de pensie, se propune modificarea art. 18, lit. a) astfel:

„Art. 18 - Pentru perioadele ulterioare datei de 1 aprilie 2001 care reprezintă, conform legii, stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite sau în condiții speciale se acordă perioade suplimentare la vechimea în muncă, care constituie stagii de cotizare în condiții normale, după cum urmează:

a) 5 luni pentru fiecare an lucrat în condiții deosebite de muncă

Prin aceste modificări și completări se dorește o rezolvare a problematicii actuale privind condițiile grele de muncă și condițiile deosebite de muncă, problematică care este foarte complexă, munca desfășurată în astfel de condiții impune și obligă la un efort sporit și un grad de pericol profesional suplimentar, dar și durata efectivă a prezenței salariatului în acest mediu nociv.

Potrivit Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, referitoare la un cadru strategic al UE privind sănătatea și siguranța la locul de muncă 2014-2020, cu referire la îmbunătățirea prevenirii bolilor profesionale prin combaterea riscurilor existente, noi și emergente, în sensul în care bolile profesionale, inclusiv cele provocate sau agravate de condițiile de muncă defavorabile, reprezintă o povară grea pentru lucrători, întreprinderi și sistemele de asigurări sociale, luând în considerare și solicitările partenerilor sociali, se constata că în prezent sunt afectați un număr de peste 30.000 de lucrători încadrați în condiții deosebite.

În susținerea propunerii noastre exemplificăm *impactul factorilor de risc*, prevăzuți de Ordinul nr. 50/1990, Legea nr. 19/2000, Legea nr. 263/2010, HG nr. 261/2001, HG nr. 246/2007 și HG nr. 1014/2015, care se regăsesc la locurile de muncă din carierele de lignit conform rapoartelor privind starea de sănătate a salariaților din carierele Societății Complexul Energetic Oltenia S.A. și indicatorii statistici privind morbiditatea.

Astfel indicele de gravitate a atins este 1291 zile om/100 salariați, categoriile cele mai afectate fiind cele care au vârsta de peste 50 ani în condițiile în care vârsta medie a salariaților din Societății Complexul Energetic Oltenia S.A. a este de peste 49 ani și 6 luni.

Din analiza dosarelor medicale individuale ale lucrătorilor se observă că un număr mare de salariați suferă de boli profesionale, boli legate de profesie și boli în relație cu munca, corelați bineînțeles într-o oarecare măsură și cu predispunerea organismului salariatului la astfel de afecțiuni.

Principalele riscuri și afecțiunile pe care le generează acestea salariaților ce își desfășoară activitatea în carierele de lignit sunt:

➤ bolile profesionale având ca diagnostic hipoacuziile, enfizemul pulmonar, spondilodiscartroza, discopatia lombară, bronșita cronică sunt generate de următoarele noxe:

- ☞ praf de cărbune;
- ☞ pulberi minerale;
- ☞ zgomot;
- ☞ efort fizic mare;
- ☞ variații de umiditate și temperatură;
- ☞ poziții vicioase sau suprasolicitare osteoarticulară.

➤ Boli legate de profesie având ca diagnostic discopatia lombară, lombosciatice, fibroza pulmonară, spondilodiscartroza, hernie de disc, pneumoconioze au ca agenți cauzatori următoarele noxe:

- ☞ efort fizic mare;

- ☞ variații de umiditate și temperatură;
- ☞ praf de cărbune;
- ☞ pulberi minerale;
- ☞ microclimat nefavorabil;
- ☞ poziții vicioase;
- ☞ vibrații.

➤ boli în relație cu munca, având ca diagnostic hipertensiune arterială, diabetul zaharat, boala ulceroasă, cardiopatia ischemică, BPOC, insuficiență renală și tulburările psihice au drept factori favorizanți următoarele noxe:

- ☞ zgomotul;
- ☞ stresul;
- ☞ schimbul de noapte;
- ☞ variațiile de umiditate;
- ☞ vibrațiile;
- ☞ efort fizic mare.

Conform HG 355/2007, fișa 123, până în anul 2011 lucrul la înălțime a persoanelor cu vârstă de peste 55 de ani era considerată contraindicație medicală, toate locurile de muncă existente pe utilajele de excavare transport și haldare presupunând lucrul la înălțime, condiție în care personalul care împlinea această vârstă nu mai putea lucra în carierele de lignit.

Potrivit evidentelor existente la nivelul Societății Complexul Energetic Oltenia SA, în anul 2017 a fost înregistrat un număr de 51 de decese, în anul 2018 un număr de 37 decese, iar în primele două luni ale acestui an (2019), numărul deceselor survenite ca urmare a diferitelor afecțiuni cauzate de condițiile deosebite de muncă a ajuns la 13 cazuri.

Până în prezent lucrătorii ce își desfășoară activitatea în carierele de lignit conform Legii 19/2000 au avut posibilitatea să se pensioneze la limită de vârstă, vârsta stabilită de Legea 19/2000 de 65 ani pentru bărbați și 60 ani pentru femei, iar după publicarea Legii 263/2010 vârstele de pensionare sunt de 65 ani pentru bărbați și 63 ani pentru femei din care se scade 1-8 ani ce corespund numărului de ani lucrați în condiții deosebite (6 – 35 ani).

Odată cu ieșirea la pensie majoritatea suferă de afecțiuni cronice, boli profesionale, boli legate de profesie și boli în relație cu munca.

Totodată productivitatea realizată de salariați scade odată cu depășirea vârstei de 50 ani iar atribuțiile fișei postului nu și le mai poate realiza în mod corespunzător, activitatea în carierele de lignit fiind una care se desfășoară în condiții grele, vătămătoare și periculoase.

În același sens cu propunerea noastră sunt și prevederile art. 25 din Carta Socială Europeană revizuită respectiv: „*Uniunea recunoaște și respectă dreptul persoanelor în vârstă de a duce o viață demnă și independentă și de a participa la viața socială și culturală.*”

3. Inițiatorii propun de asemenea modificarea și art. 55 alin.(1) astfel:

„Art. 55 - (1) Persoanele care au realizat stagiul complet de cotizare au dreptul la pensie pentru limită de vârstă, cu reducerea vârstelor standard de pensionare, după cum urmează:

- a) conform tabelului nr. 1, în situația persoanelor care au realizat stagiile de cotizare în condiții deosebite de muncă;”*

Tabelul nr. 1

Stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite (ani împliniți)	Reducerea vârstei standard de pensionare cu:	
	Ani	Luni
1	-	5
2	-	10
3	1	3
4	1	8
5	2	3
6	2	8
7	3	3
8	3	8
9	4	3
10	4	8
11	5	3
12	5	8
13	6	3
14	6	8
15	7	3
16	7	8
17	8	3
18	8	8
19	9	3
20	9	8
21	10	3
22	10	8
23	11	3
24	11	8
25	12	3
26	12	8
27	13	3
28	14	8
29	15	3
30	15	8

Prin această modificare dreptul la pensie pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare care reprezintă principalul beneficiu al persoanelor care au lucrat în grupa a II-a de muncă și/sau în condiții deosebite de muncă, sistemul public de pensii le recunoaște astfel efectul nociv al acestor condiții și necesitatea ieșirii mai repede la pensie pentru limită de vârstă, în funcție de numărul anilor împliniți de stagiul de cotizare realizat în condiții deosebite,

reducerea vârstei standard de pensionare cu 5 luni pentru fiecare an lucrat în condiții deosebite de muncă, respectiv cu 15 ani și 8 luni pentru un stagiul de cotizare de 30 de ani realizat în condiții deosebite.

Față de cele prezentate mai sus, vă supunem spre dezbatere și aprobare prezenta propunere legislativă.

INIȚIATORI,

Nume si prenume	Formațiune politică	Calitate	Semnătura
WEBER Mitzi	PSD	DEP	
Manta Claudiu	PSD	DEP	
Rejan Cristinel	PSD	SEN	